

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ
3 СӨМДУ

Дмитрий МЕДВЕДЕВ: Сюдлени ишлерин жангыча кыруаргъа, налогланы азайтыргъа, заводланы хайырлылыклары кетюрюрге, кыулулукчуланы санын кысхартыргъа

Дмитрий Медведевни Красноярскде экономика форумда сөйлешуонден

Эркинликни юсюнден
«Бизни политикабыз «эркин болуу эркинликден кен да ичиди» деген ниетте мурдорланырга керекди. Аны мен жашуларын игилендирге тинген не тюрлю кыралны да ишнде бек мағаналыга санайм. Сөз хар жаны бла да эркин болууну юсюнден бардык инсанга, экономика эм азыранда уа оюмууну айтырга эркинлик.

Законланы юсеринден
«Биз адамларыбыз юйренип кыалган законнга бузукчулук этти дегенча аман миллет кылыгыбыздан айырлыгыра керекби. Ол бирлени байыкандандар, башхалары уа аманга юйретип турганын тохтатырга мадарла этерге тийишиди. Жарысууга, законланы толтурулмаганын сылтауларындан бири-аланы алыкча иги жарашдырмаганыларды. Ма бюрократия закондотельствону игилендирүү жаны бла ишни кырууну мағанасы бек уллуду. Жангы законла Россейни жамауатыны жашууну, бизни алдагы планнарыбызга да келиширге керекдиле. Ишбизни жангыча кырууну эсге алып.

Правону хайырланууда халны тамыры бла тюрлендире болуук тюрлюдю. Аны кесибден башларга керекби. Кыулулукчула, милиционерле да, судьяла, прокурорла да, предпринимательле – барыбыз да, хар бирибиз ишлеген жерибизде. Ма ол заманда граждана сезерикдиле кырал аланы шендо жамауатда болган артыктыккадан, терсдикке кырууларыгыр.

Сюд системаны юсюнден
«Сюд тюз ону этеригине, орамда хулигандан башлап кыулулукчуга дери да, законнга бузукчулук эте эсе, андан кыруулай кыюмалыгы аман адамла ийначыча этер ююн, кыулулукдан келгенни алмадага керекби. Законнга бузукчулук этген кыулулукчу закон башчы болганына ишчиктик туудурады, алай бла уа демократия эм ийначыча уа азайтат. Сюд система толтуруучу эм жана чыгаруучу властыла»

дан толусунлай жалынакчысы болууча этиу бизни жууук тюрт жылны ичинде ишбизни баш борчларындан бирди. Биринчиден, биз «телефон бла сөйлешит» неда «ахчагы» правосудие онула эттен төрени тамыры бла кыруутурга керекби. Экинчиден, судие терс онула этгенлери, ишчи асыры бек созынлары ююн адамлага бла организациалагы салынган хатаны бла зараны кытайрууну мадарларын жашадырырга тийишиди. Аны ююн деп кыралган фондрандан компенсация төлөу бла.

Ахыры 2-чи бетиди.

Оюм Уллу жыйылынуу деменгили онуу

Россей Федерацияны Кырал советини Владимир Путинни башчылыгында бардырылган уллу жыйылынууда (анга Советни членлери болмагын кен бөлгөн кыулулукчула да чакырылган эдиле) Россейни башчысы 2020 жылга дери кыралны не жаны бла да айналынуу стратегия программасы бла сөйлешти. Ол бир жаны бла алып кыраганда, президентни кыулулукчундан кетерини аллагда сөзг жаны ичинде эттен ишчи юсюнден жамауаты апында отчуу болганды, экинчиден а, Россейни айналынуу, алай бла уа онки жылы ичинде аны бай кыралланы кыулулука кышууну шарт борчлары салынгандалы. Аны да кыргызак сөз бла айтып коймай, аланы жашауда бардырууну жоолары, амаллары да ачык кыргозлоп кетгенде.

2008 жылда, Владимир Путин Президентни кыулулука анырылганда, кыралны экономикасы тюзурат, РФ-ни кыралланы арасында даражасы тошоп, халкыны жашуу кыюу кыруусузга кетип эди. Тарыхдан билгенибизге кере уа, кыруусузуну, амалсызны табанларга, кесерине жалыныкчы этерге сойротне не заманда да табыла келгенде. Совет Союз чачылгандан сора аманлыкчылыгы кыулулука тюрлюсю да тирилген эди. Аны бек койсок кырууну терористлик тышчандан болушуктаба, ачык сермешге чыккан эдиле. Ала умут эткен эдиле – дуу союз оюлгандан оюу, Россейни айналырылган бла коймай, чачык этип, уяк-уяк кыраллыкчыга юлөшип, жер башындан тамыры бла дүмп этип кыюрга.

Алай муратларна жетал.

Жаш төлө политика

Бары да абаданладача

Озган ыйык юн Нальчикни 6-чы номерли школунда Жаш айыруучуну юню эткенди. Анда хар не да абаданладача эди: урала, болетеньле, айыруу кабинала. Ол юн бо школа да школ самоуправленияны президентин сайлай эдиле. Аны Нальчикни Билим берүү департаментни бардырганды. Аланы баш муратлары сабилени айыруу кампания кыулулука бардырылганын жарыялауу бла таанышдырууду. Школда ол иш кандидаттараны кыргозтоудан башланганды. Ол а керекли чаклы бир подлиск жыйындан, айыруучуланы аларында кеси программалары бла сөйлешуунен кыулулука барды. Бу иште 9-11-чи классна окуучулары кыулулука барды. Кандидаттары аларында уа төрт кыш, бир жаш да бар эдиле.

ЗАМИЛПАНЫ Замина. Суратны автор алганды.

Мағананы темагыра жашык Къонак, къонакбай да жунчумазча

«Къабыл этилген закон шендогу излемлеге кереди эм бек керекдиле. Туризм республиканы айналууну баш стратегиясыды. Аны себели биз турист-рекреация комплекси иш айнара болуула кырууга керекби», – деп башлаганды ушатылганы Парламентни Културга, спорт, туризм эм аспапны информация органды жана бла комитетини башчысы Заур Аппев, Парламентни жыйылынууда къабыл этилген «О туристической деятельности в КБР» Законну юсюнден айт. Аны оюмуна кере, ол республиканы экономика бөлүмюне кен болгоспаны тамаларга он берилди.

«О туристической деятельности в КБР» деген Закон да бар эди. Аны себели бу жаны бла битеу бола турган аманлыкчыланы эсге алып, республиканы Курортла эм туризм министрствосу жангы законпроектин жарашдырганды, аны уа Къабаты-Малкъарны Президенти КъМР-ни Парламентине кыраарга бергенди.

Анга кыраар, биз Россей Федерацияда ол жаны бла алда барган субъектлени нормады базаларын да тингетибиз, ол а бу законну къабыл кырууга себелик этгенди.

Ахыры 2-чи бетиди.

«Зур Бардыруучу, бу закон жарашдырууну мағанасы недеди? – Бююкнолде туризм бла байламды иш экономикада бек фидалды эм төрк айттыган бөлүмлөрдөн бириди. Къабаты-Малкъарны Президенти Арсен Каночев кесини Парламентне Посланысында айтханыч, «Жуукк заманда курортну эм туризмни бийик фидалды эм конкуренцияга чыдамды индустриясын жарашдыры бошоп, кыралда эм андан тышында да туризм рынокда алчыланы санама тошорге керекби.» Бююкнолде туризмни айналытууга республиканы башчылары да энчи эс бу-

радыла. Ала турист-рекреация комплекси айналуу болуула кыруудайла эткенде, ол жаны бла закондотельствону игилендирдиле, жангы норматив акта жарашдырыла бийик квалификациялары болган кадрла да хазырлаууга себелик этедиле, бек мағаналы уа-туристлени эркинликлери ийчилгендиле. Аны бла бирге республикада 1998 жылда къабыл этилген

ЖЕРЧИЛИК
Кесигизни ишлерге юйретсегиз, хар неге да жеталлыксыз

3 бет
Мында дайым да устанды сейрисиндиргенлей туродыла
4 бет

Бай тирлик берген сортланы чыгарардыла

«2008-2012 жылда КъМР-ни агропродушленность комплексин айналытуу – Россейни Правительство кыулулука этген «Агропродушленность комплексин айналытуу деген миллет проектни мурдорунда Къабаты-Малкъарда жарашдырылган республикалы бешжыллык программаны аты алады. Специалисте бардырган тергелуге кере, анда салынган борчланы толтуруу ююн, 22 миллиард 286 миллион сом ача керек болуукчу. Бешжыллык программга кере, республиканы агропродушленность ком-

лексине жыл сайын орта эсеп бла 4 миллиард 457 миллион сом ача бөлөсүп турурга керекди. Башда айтылган документтен салынган бек мағаналы борчпадан бири: Къабаты-Малкъарны аграрный секторун шендогону бийик хайырлы илму-технологияла жачалчыууду. Ол борчун толтурууну ауурлугу аспапмысына Россейсоххозакадемияны КъМР-де эл молк илму-излем институтуну бойнуна салынады. Экономиканы аграрный секторуну айтылган укрежденисини 14 бөлүмю бола илму-производство ушакталары, эки сынау производство молк, ол молк битилени урукчулары жарашдыруучу заводу эм иште керекли башха затлары бардыла. Алада 150-ге жуук адам, ол санда эл молк илмуланы кандидаттары эм докторлары ишдейдиле. Институтта илму-тинтүү ишче тохтосу бардырылганлай турдыла. Шендо анда эл молк битилени олудан артык сортлары бла гибридилери тинтиледи. Бизни амилле чыгарып эл молк битилени бай тирлик берген тюрлю-тюрлю ауруулаууга бла заранчыла тюрлю сортларындан бла гибридилеринден 19-у уа Россей Федерацияны сабанларында бла бахчаларында эсдорюрге деп Кырал реестрге кийригилдениди. Къабаты-Малкъарны Эл молк эм аш-азык министрствосуну заявкасына кере, институт бынганы жаш башында республикада сабарге деп тыс кыралы эм ата журтул амилле-селекционерле чыгарыган бай тирликти жазлык битилени урукчуларындан он миллион сом

Ахыры 2-чи бетиди.

